

Czy można zobaczyć myślenie uczniów, czyli o tym, po co nam w szkole myślenie krytyczne

13 listopada 2024 r.

Warsztat poprowadzi: **Monika Czerkas**

- polonistka
- trenerka krytycznego
myślenia IKM

Plan spotkania:

Plan spotkania:

01 *Co to jest?*

Plan spotkania:

01 *Co to jest?*

02 *Po co?*

Plan spotkania:

- 01** *Co to jest?*
- 02** *Po co?*
- 03** *Jak?*

Ćwiczenie na początek.

Ćwiczenie na początek.

1. Pomyśl o swoim awansie zawodowym.

(czas: 1 minuta)

Powtórzmy ćwiczenie.

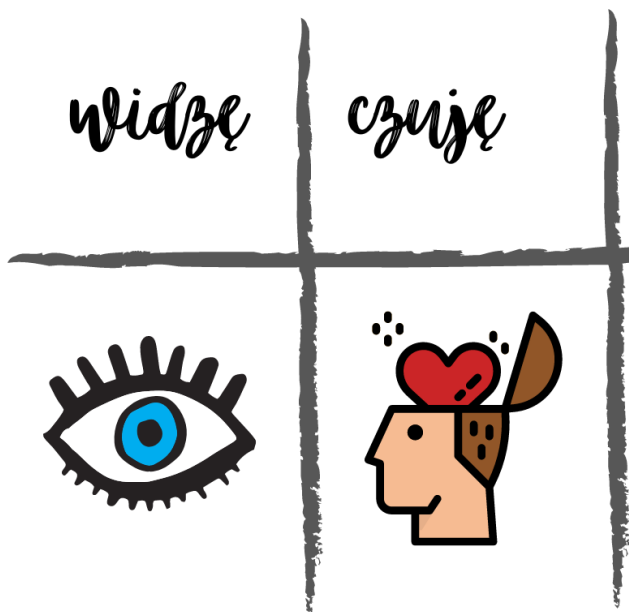
Pomyśl o swoim awansie zawodowym.

widzę

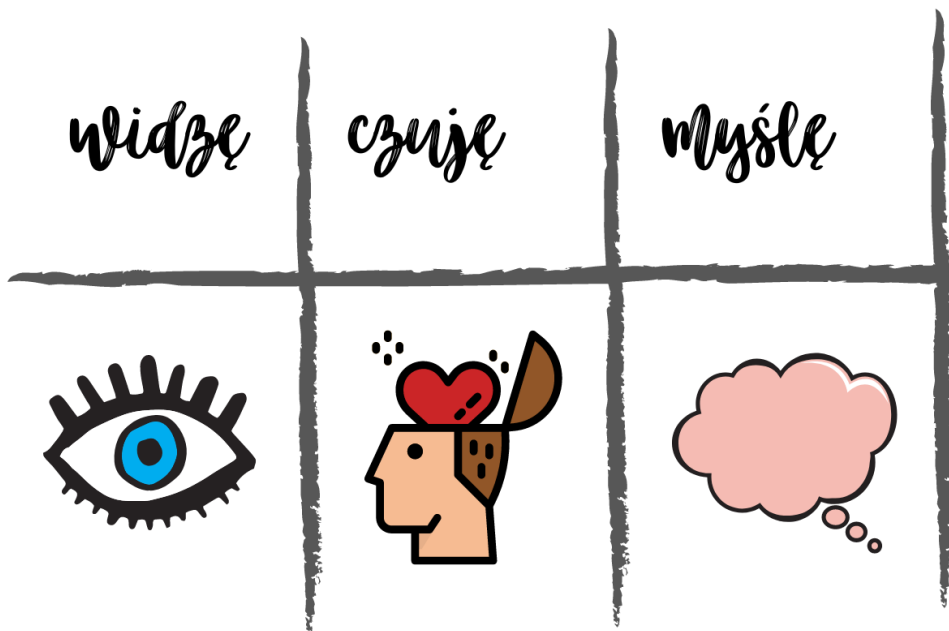

Pomyśl o swoim awansie zawodowym.

Pomyśl o swoim awansie zawodowym.

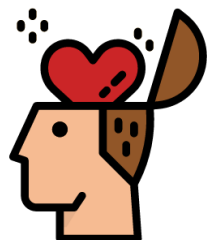
Pomyśl o swoim awansie zawodowym.

widzę

czuję

myślę

zastanawiam się

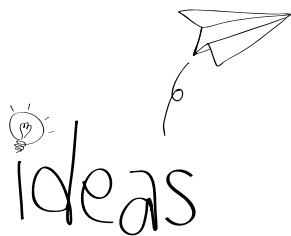

Myślę krytycznie – co to znaczy?

Myślę krytycznie – co to znaczy?

dostrzegam nowe
perspektywy

MYŚLENIE KRYTYCZNE

Instytut
Krytycznego
Myślenia

www.etwinning.pl

Dofinansowane przez
Unię Europejską

frse
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

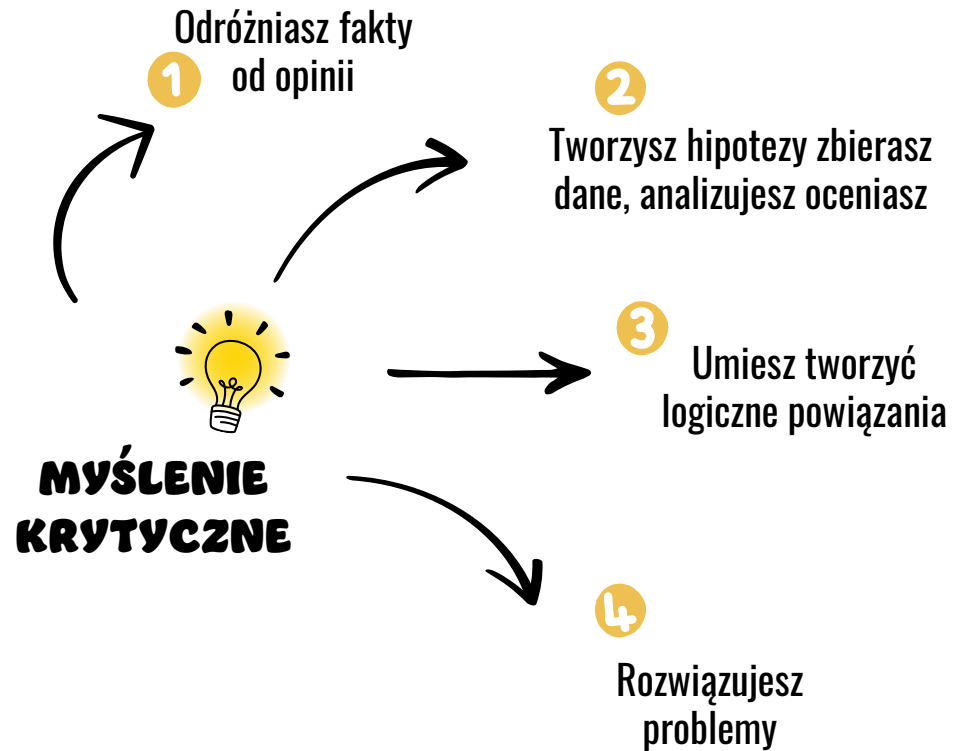
Odróżniasz fakty
1 od opinii

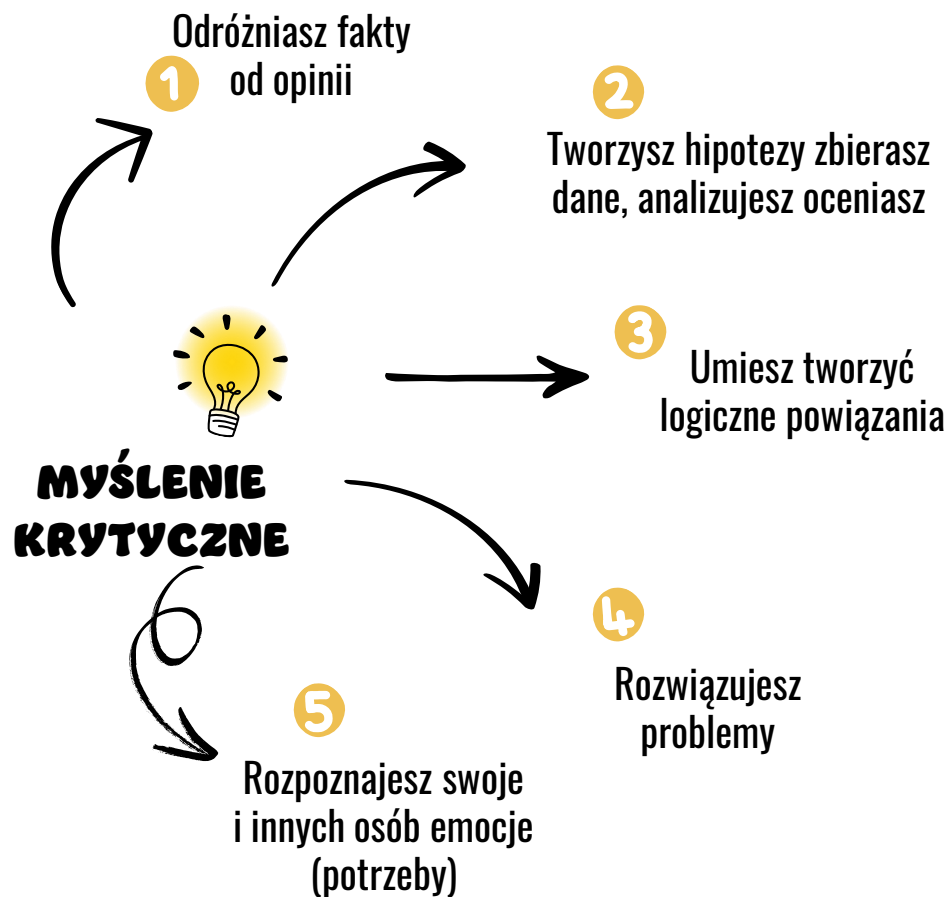

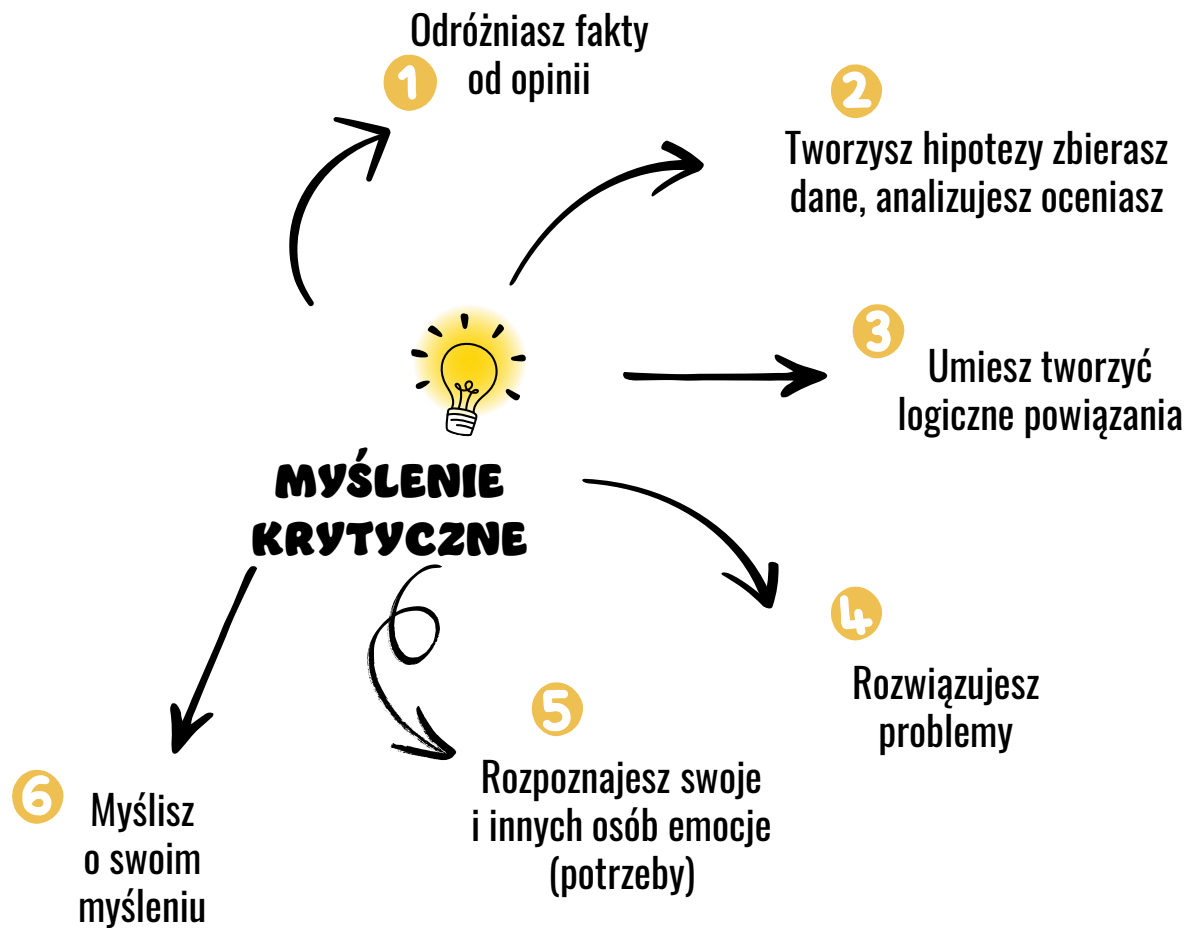
**MYŚLENIE
KRYTYCZNE**

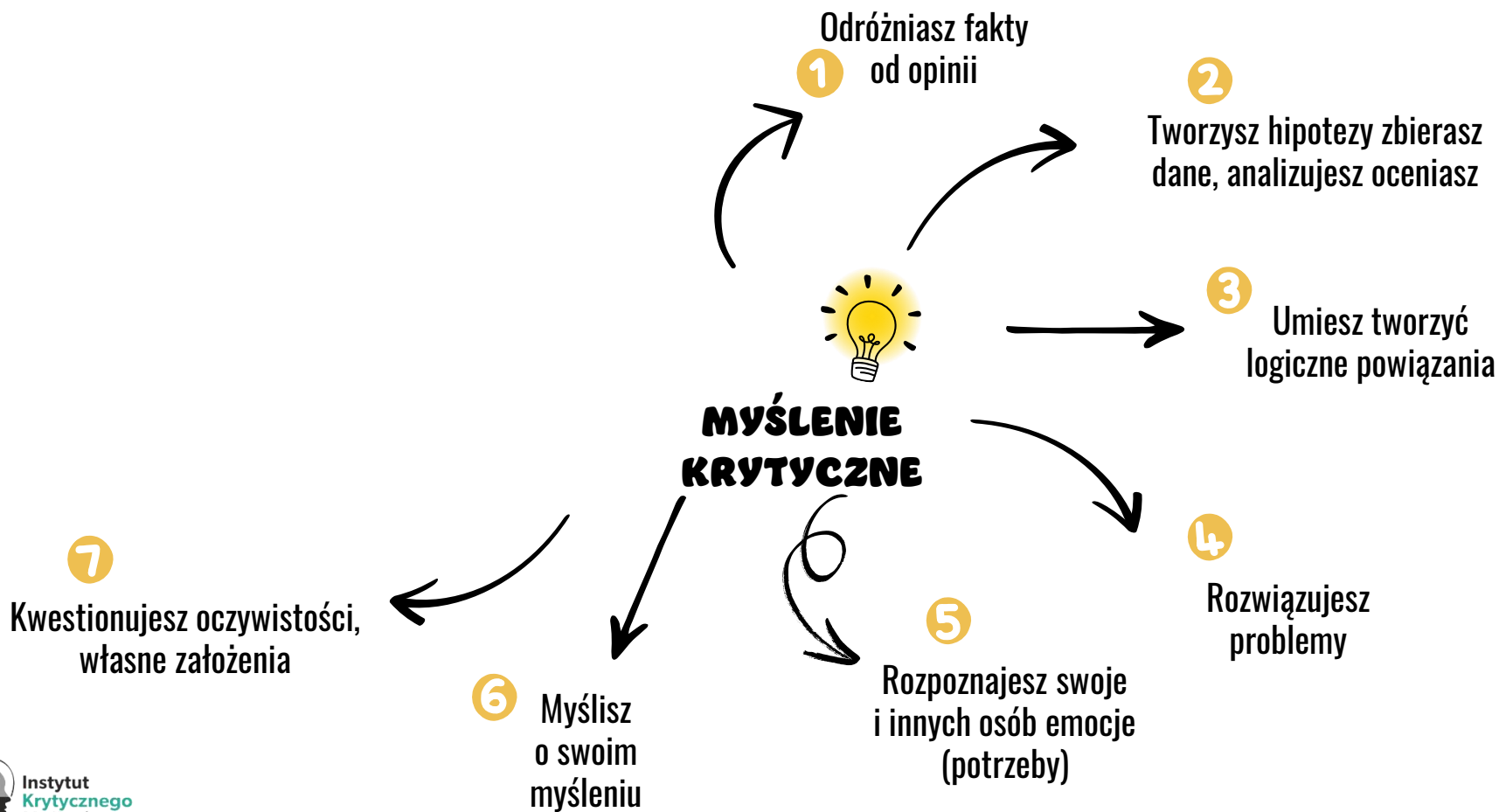

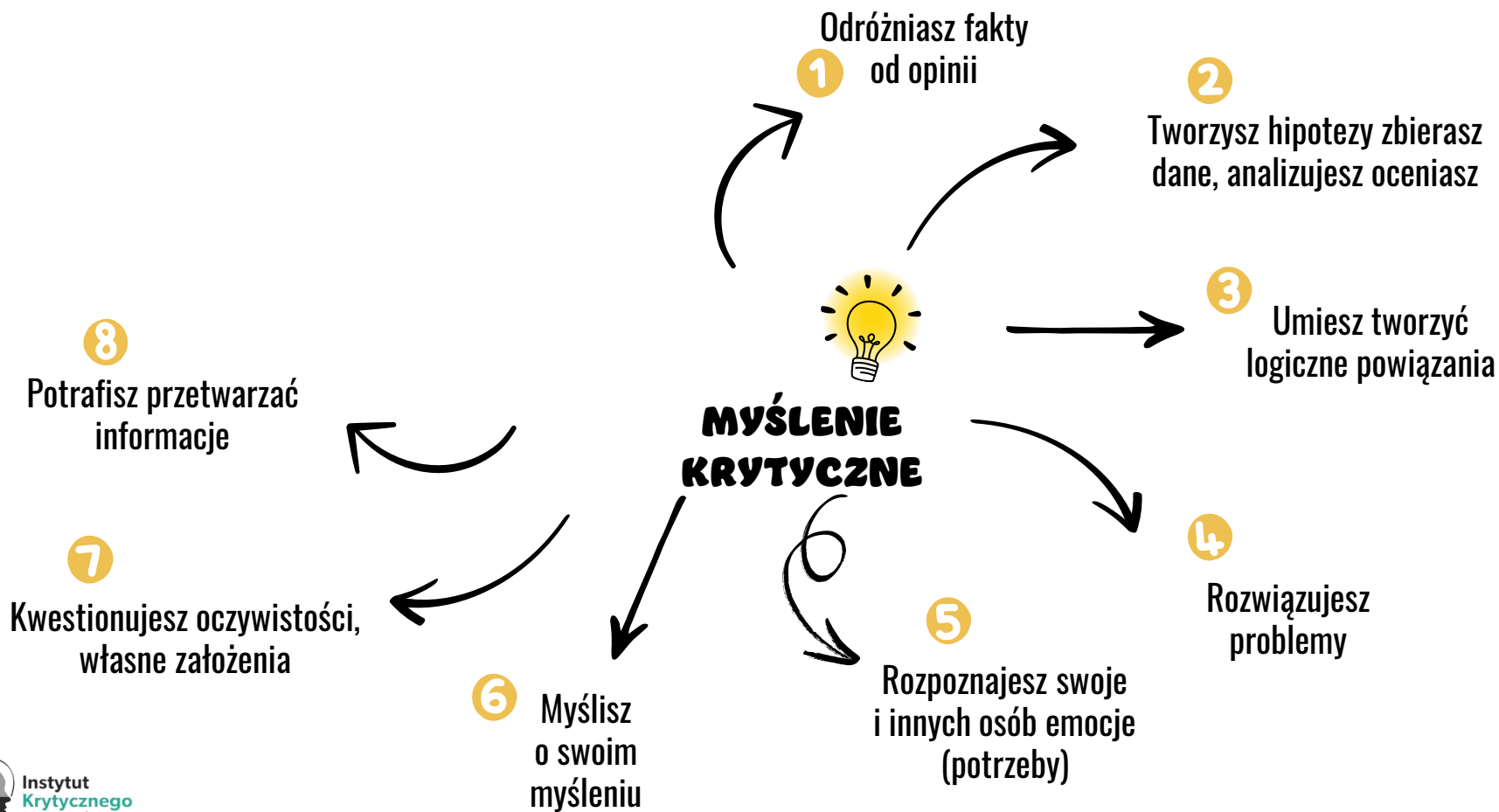

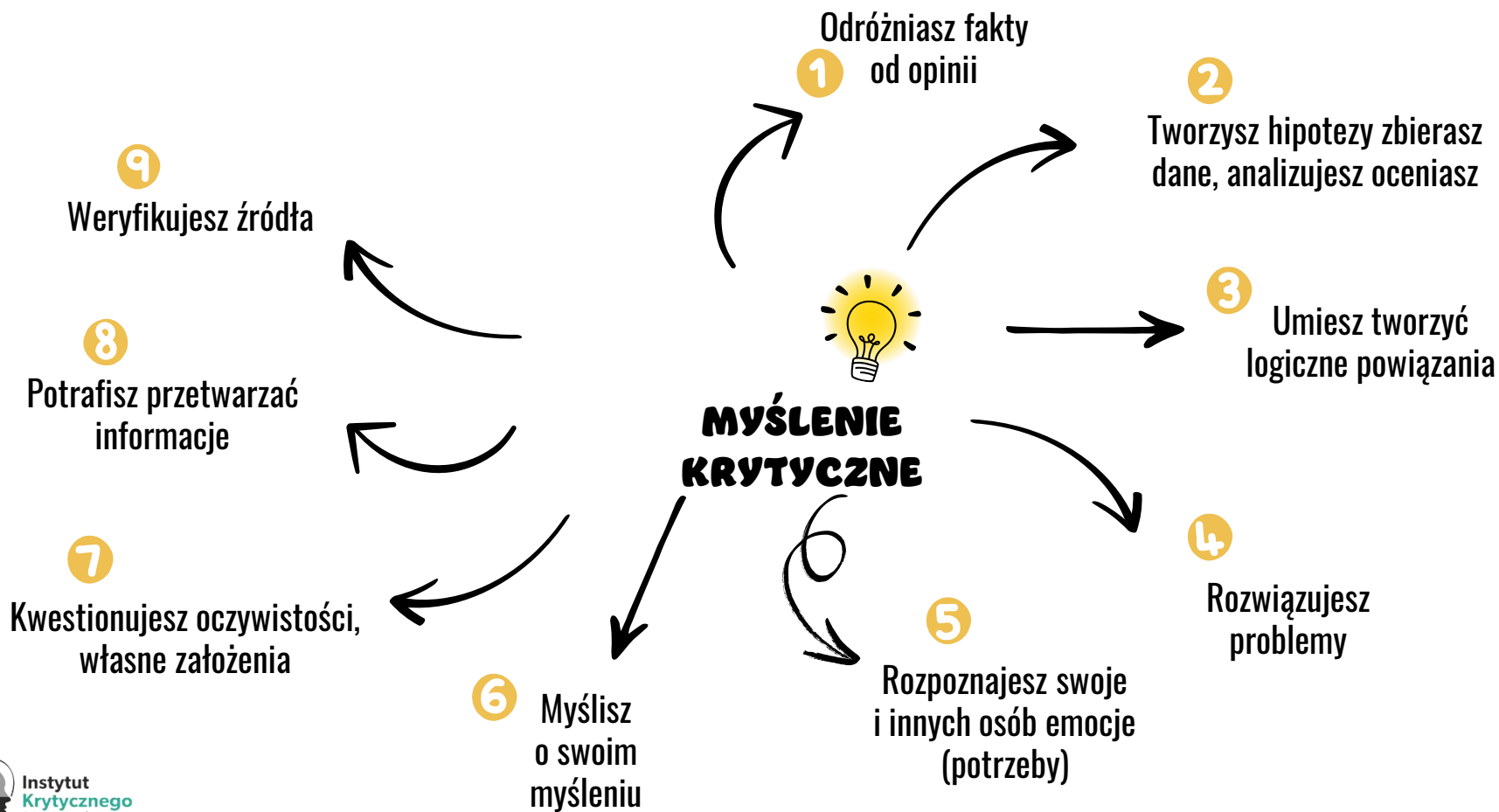

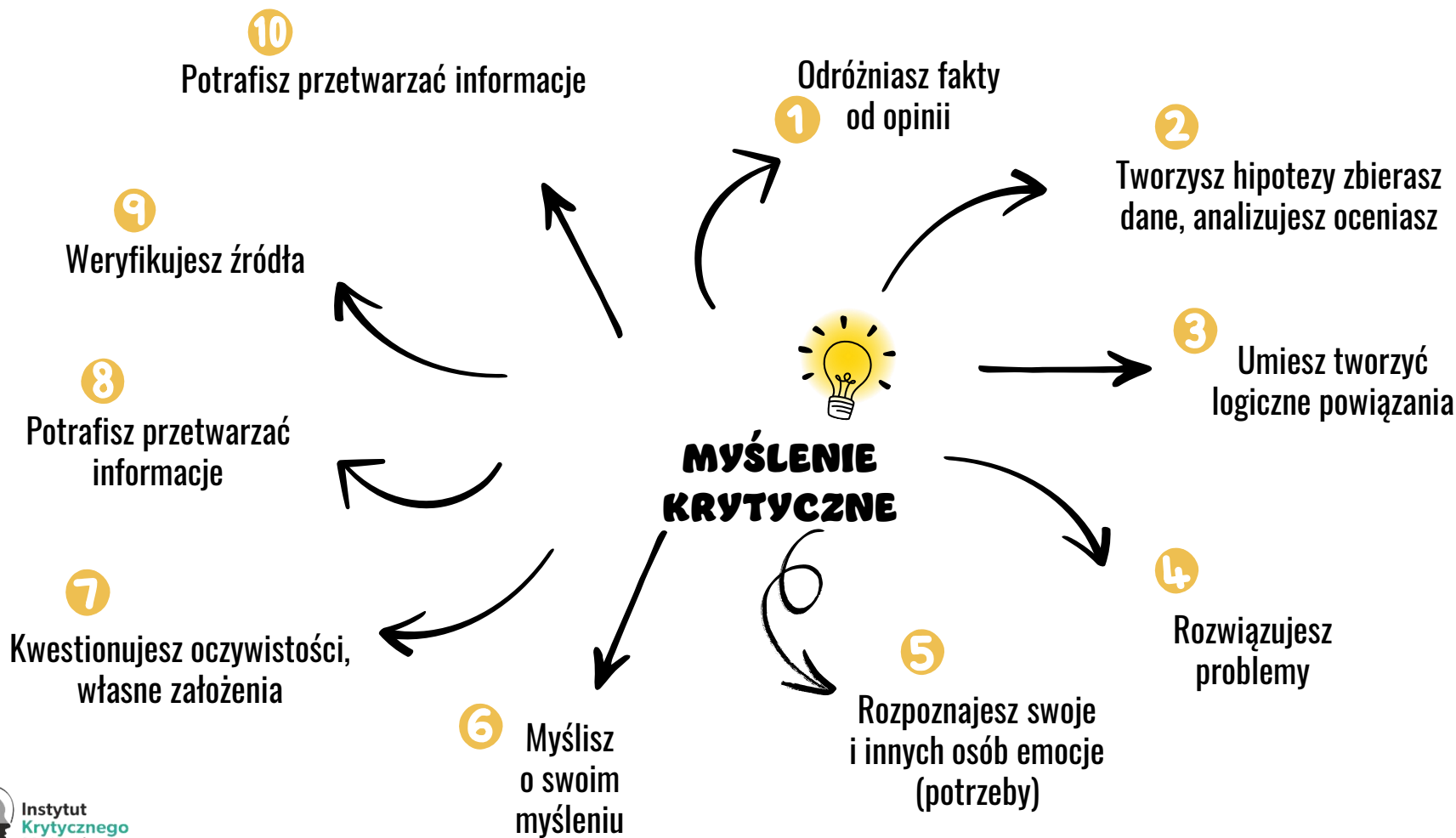

PO CO?

PO CO?

Top 10 skills of 2025

- Analytical thinking and innovation
- Active learning and learning strategies
- Complex problem-solving
- Critical thinking and analysis
- Creativity, originality and initiative
- Leadership and social influence
- Technology use, monitoring and control
- Technology design and programming
- Resilience, stress tolerance and flexibility
- Reasoning, problem-solving and ideation

Type of skill

- Problem-solving
- Self-management
- Working with people
- Technology use and development

Source: Future of Jobs Report 2020, World Economic Forum.

Zintegrowana strategia
umiejętności 2030
(grudzień 2020)

Podstawy programowe
praktycznie wszystkich
przedmiotów.

Kompetencje kluczowe.

PO CO?

§ 6. Zakres wymagań dotyczących wiedzy i umiejętności niezbędnych do efektywnego realizowania obowiązków nauczyciela, których spełnianie jest sprawdzane przez komisję egzaminacyjną podczas egzaminu na stopień nauczyciela **mianowanego**, o których mowa w art. 9b ust. 1 pkt 5 ustawy, obejmuje:

- 4) umiejętność stosowania w pracy wiedzy z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki;
- 5) znajomość środowiska uczniów oraz umiejętność uwzględniania w swojej pracy problematyki środowiska lokalnego i współczesnych problemów społecznych i cywilizacyjnych;

PO CO?

§ 7. Zakres wymagań dotyczących realizowania zadań lub podejmowania działań na rzecz oświaty oraz ich efektów, których spełnianie jest sprawdzane przez komisję kwalifikacyjną w postępowaniu kwalifikacyjnym na stopień nauczyciela **dyplomowanego**, o których mowa w art. 9b ust. 1a pkt 4 ustawy, obejmuje:

- 1) doskonalenie warsztatu pracy, w tym w zakresie stosowania technologii informacyjnej i komunikacyjnej, oraz **pogłębianie wiedzy i umiejętności** w celu podnoszenia jakości pracy szkoły;
- 3) umiejętność wykorzystywania w pracy metod aktywizujących ucznia oraz narzędzi multimedialnych i informatycznych **sprzyjających procesowi uczenia się**;

PO CO?

4) realizowanie co najmniej jednego z następujących zadań:

b) opracowanie i wdrożenie **innowacji** lub działań dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych lub innych związanych z oświatą, w tym podejmowanie działań w ramach realizowanego w szkole eksperymentu pedagogicznego,

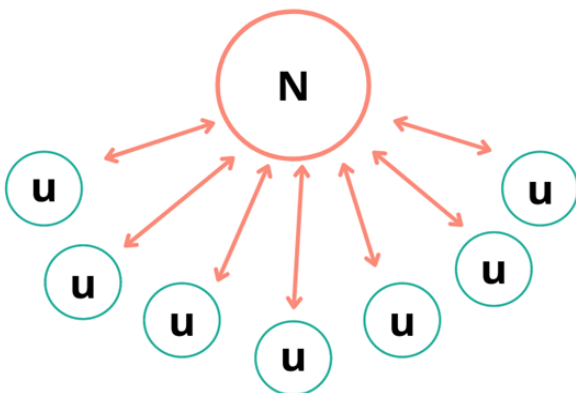
c) opracowanie podręcznika lub autorskiej pracy z zakresu **oświaty** lub **rozwoju dziecka** opublikowanej w czasopiśmie branżowym lub w formie innej zwartej publikacji,

e) przeprowadzanie i analizowanie badań naukowych z zakresu oświaty, w szczególności związanych ze specyfiką i potrzebami szkoły, oraz wykorzystywanie wyników tych badań do podnoszenia jakości pracy szkoły.

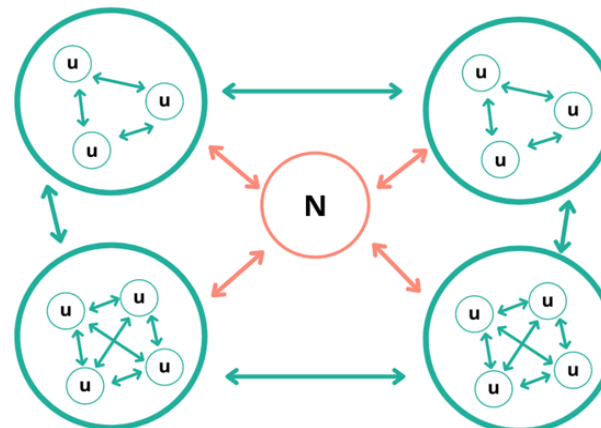

PO CO?

Interakcja w klasie skupionej na nauczycielu

Interakcja w klasie opartej na wzajemnym uczeniu się

**PO
CO?**

**PO
CO?**

To uczniowie
przetwarzają informacje,
interpretują, wnioskują.

**PO
CO?**

To uczniowie
przetwarzają informacje,
interpretują, wnioskują.

To uczniowie
wymyślają
rozwiązania.

**PO
CO?**

To uczniowie
przetwarzają informacje,
interpretują, wnioskują.

To uczniowie
wymyślają
rozwiązania.

To uczniowie tworzą
język, którym
objaśniają
zagadnienia.

**PO
CO?**

To uczniowie przetwarzają informacje, interpretują, wnioskują.

To uczniowie wymyślają rozwiązania.

To uczniowie używają własnej logiki.

To uczniowie tworzą język, którym objaśniają zagadnienia.

PO CO?

To uczniowie tworzą
związki między treścią
lekcji a ich życiem.

To uczniowie
przetwarzają informacje,
interpretują, wnioskują.

To uczniowie
wymyślają
rozwiązania.

To uczniowie
używają własnej
logiki.

To uczniowie tworzą
język, którym
objaśniają
zagadnienia.

PO CO?

To uczniowie tworzą
związki między
materiałem a testami.

To uczniowie
przetwarzają informacje,
interpretują, wnioskują.

To uczniowie tworzą
związki między treścią
lekcji a ich życiem.

To uczniowie
wymyślają
rozwiązania.

To uczniowie
używają własnej
logiki.

To uczniowie tworzą
język, którym
objaśniają
zagadnienia.

Teza:

w warunkach **kultury myślenia**
uczniowie są efektywnie
przygotowywani do dorosłego, szybko
zmieniającego się świata

Jak to zrobić?

metodyka kultury myślenia

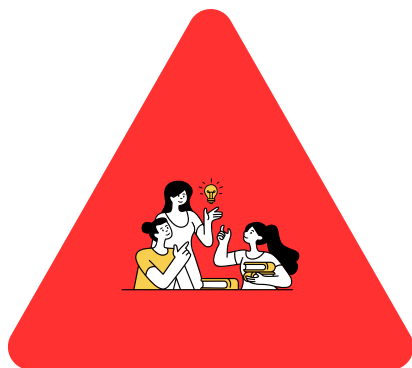
ZASOBY

www.etwinning.pl

ZASOBY

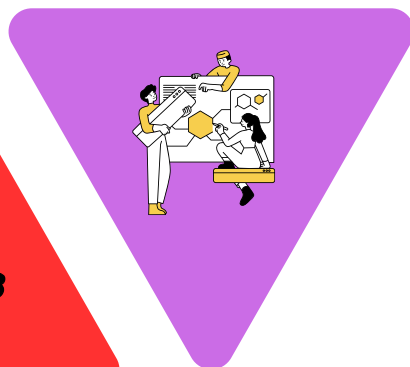
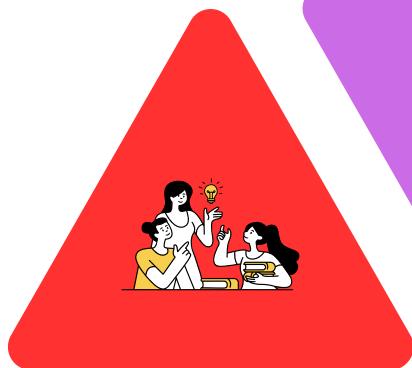
4K

krytyczne myślenie,
komunikacja, kooperacja,
kreatywność

ZASOBY

narzędzia myślowe

rutyny Project Zero
mapy myślowe

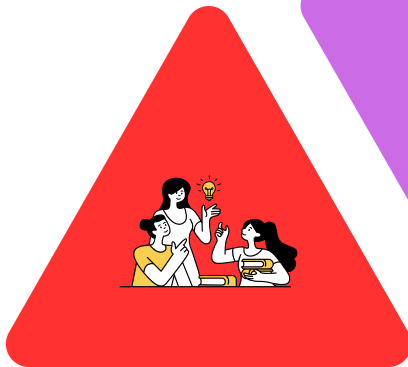
4K

krytyczne myślenie,
komunikacja, kooperacja,
kreatywność

ZASOBY

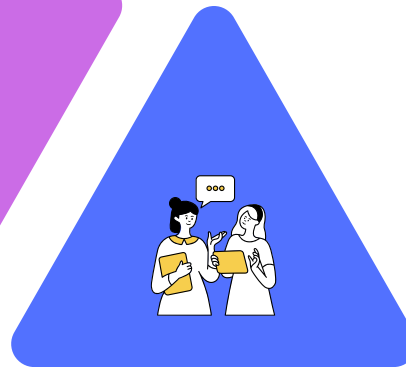
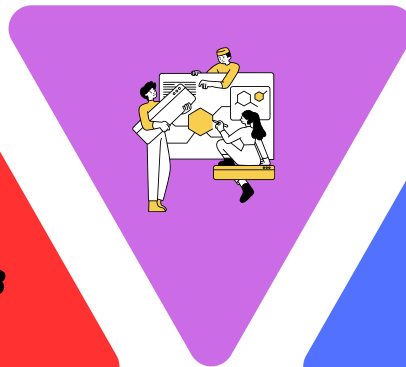
narzędzia myślowe

rutyny Project Zero
mapy myślowe

4K

krytyczne myślenie,
komunikacja, kooperacja,
kreatywność

warunki

przestrzeń, czas, narzędzia,
interakcje

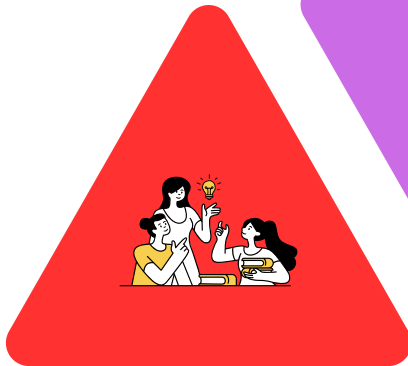
ZASOBY

narzędzia myślowe

rutyny Project Zero
mapy myślowe

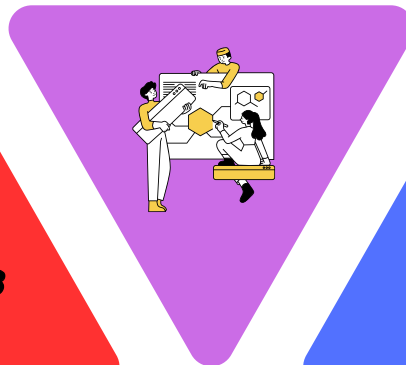
nauczyciel - moderator

tworzy warunki do uczenia
się uczniów

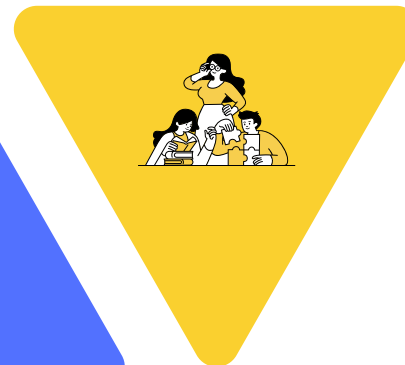
4K

krytyczne myślenie,
komunikacja, kooperacja,
kreatywność

warunki

przestrzeń, czas, narzędzia,
interakcje

ZASOBY

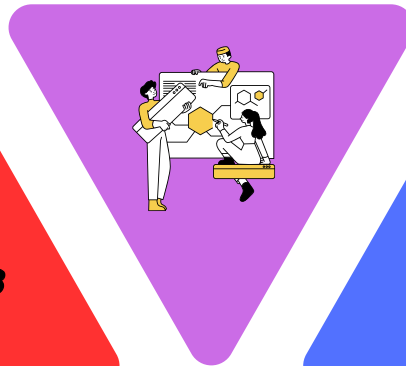
narzędzia myślowe

rutyny Project Zero
mapy myślowe

4K

krytyczne myślenie,
komunikacja, kooperacja,
kreatywność

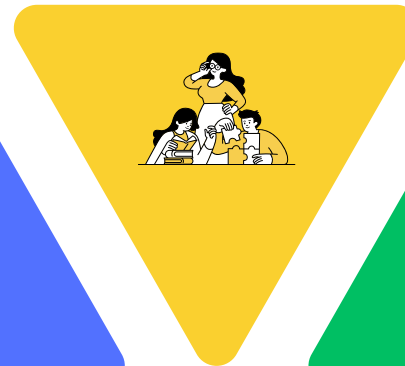
warunki

przestrzeń, czas, narzędzia,
interakcje

nauczyciel - moderator

tworzy warunki do uczenia
się uczniów

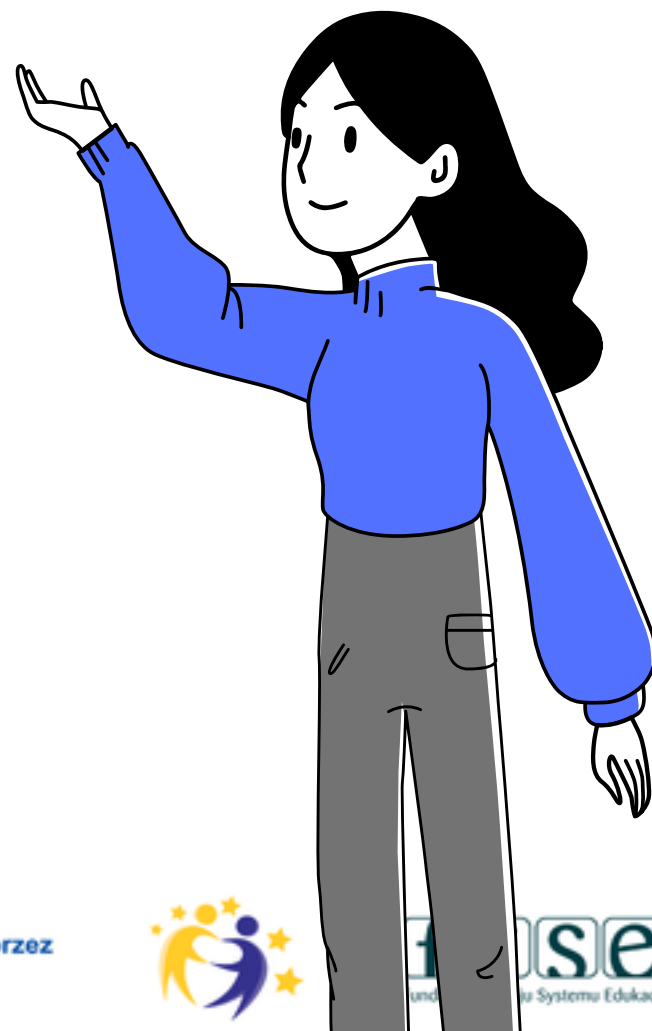
kultura błędów

błąd = naturalna okazja
do nauki

ZASOBY

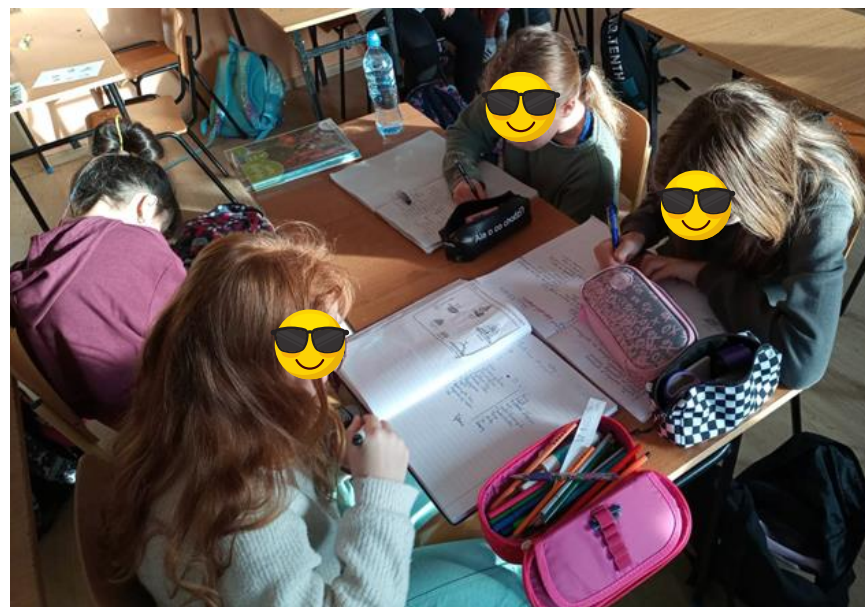
moje lekcje

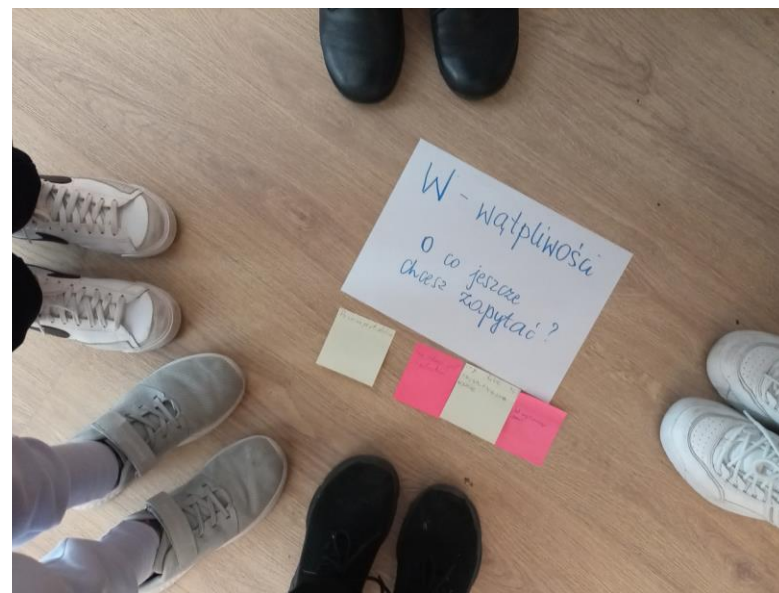
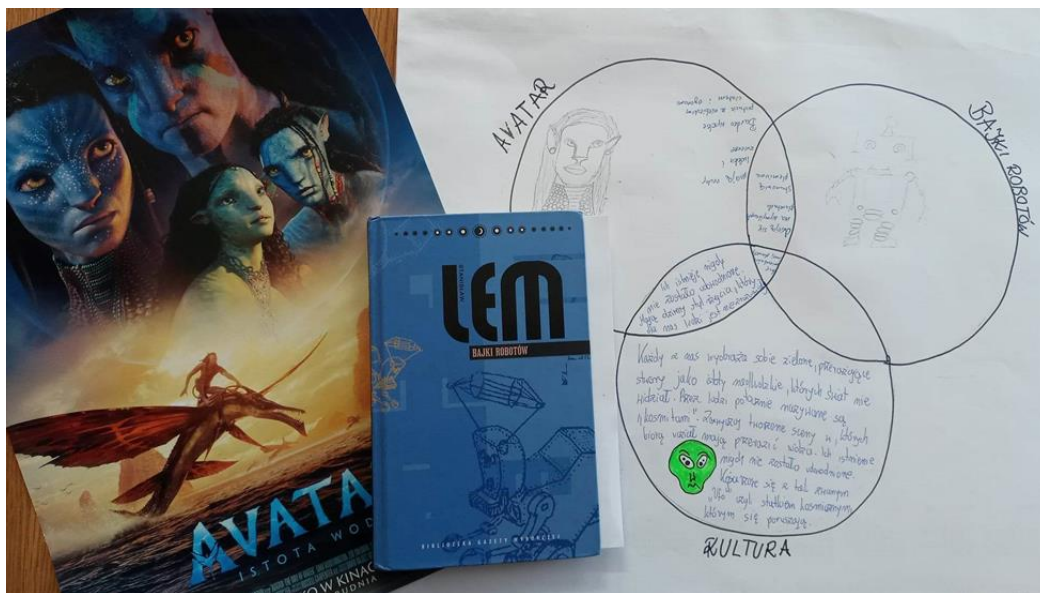
kompetencje 4K

Ustrukturyzowany proces rozwój wszystkich 4 kompetencji jednocześnie. Konsekwentnie, systematycznie tworzone warunki do rozwoju tych 4 kompetencji w klasie, każdego dnia, na każdym przedmiocie.

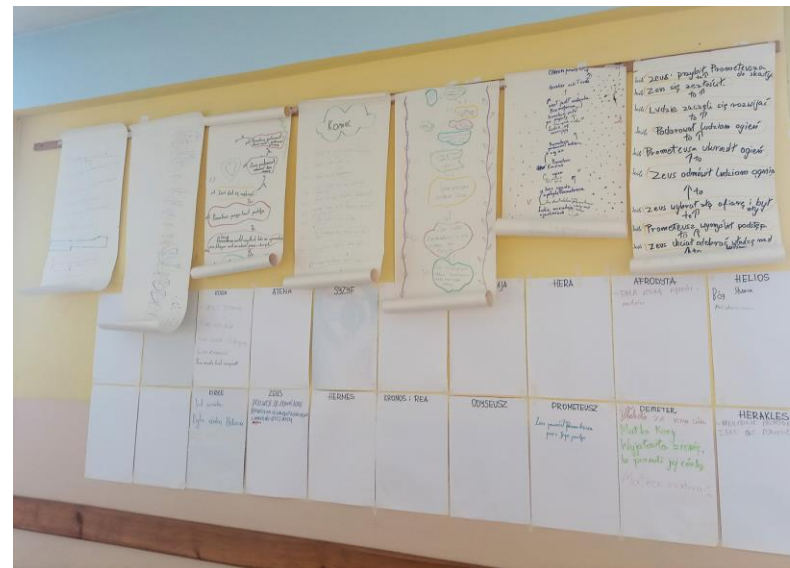

narzędzia myślowe

Wizualne, proste, służące uczniowi do uporządkowania procesu myślenia.
Autonomiczna, przewidywalna ścieżka myślowa prowadząca do różnorodnych refleksji.

warunki

nauczyciel – moderator

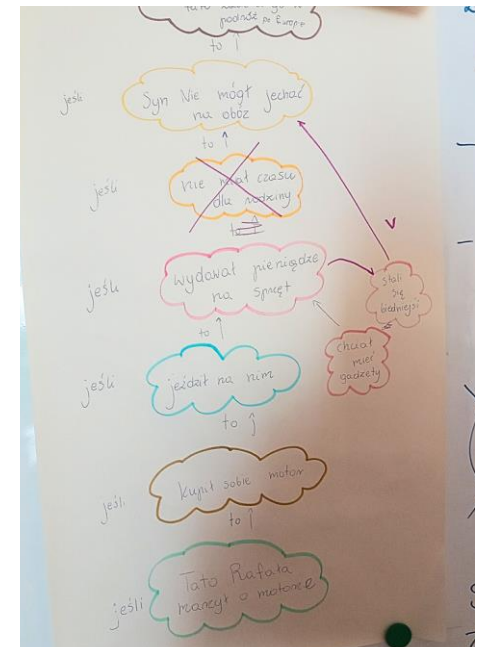
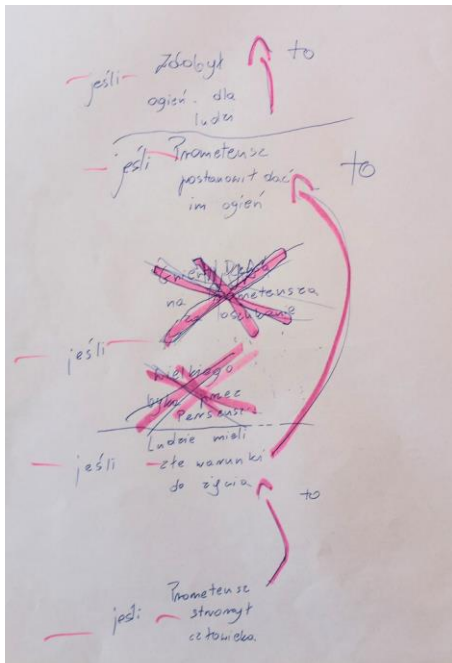
**Towarzysz, przewodnik, który tworzy warunki do uczenia się uczniów.
Odchodzący do nauczania wiedzy, do rozwoju procesu edukacyjnego, skoncentrowany na myśleniu
uczniów a nie na ich wiedzy**

kultura błędu

Błędy są „...pozytywnie poruszające, ponieważ tworzą napięcie pomiędzy tym, co teraz wiemy, a tym, co moglibyśmy wiedzieć; uświadamiają nam możliwości uczenia się, z których należy skwapliwie skorzystać” - John Hattie

Błąd = naturalna okazja do nauki

METODY AKTYWIZUJĄCE ~~=~~ RUTNY MYŚLOWE

METODY AKTYWIZUJĄCE

RUTNY MYŚLOWE

Celem metod aktywizujących
jest pobudzenie, często wprost
„obudzenie” dzieci – ich
fizyczna aktywność,
zaangażowanie na lekcji.

METODY AKTYWIZUJĄCE

~~==~~ **RUTNY MYŚLOWE**

Celem metod aktywizujących jest pobudzenie, często wprost „obudzenie” dzieci – ich fizyczna aktywność, zaangażowanie na lekcji.

Celem rutyn myślowych jest rozwijanie myślenia – tylko.

Część rutyn ma również charakter aktywizujący, ale jako wartość dodana a nie główna.

Q&A

Zapraszam do kontaktu:

Monika Czerkas

<https://blue-school.blogspot.com/>

Dziękuję

Blue School

MONIKA CZERKAS-ZAJAC